

راهنمای تداخلات گیاهان دارویی با داروهای شیمیایی

به انضمام موارد منع مصرف و عوارض گیاهان دارویی

مؤلفین:

دکتر فرحناز خلیقی سیگارودی

عضو هیئت علمی پژوهشکده گیاهان دارویی

میترا تقی زاده

عضو هیئت علمی پژوهشکده گیاهان دارویی

دکتر صفری جاروندی

عضو هیئت علمی پژوهشکده گیاهان دارویی

پژوهشکده گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی

خلیقی سیگارودی، فرحناز
 راهنمای تداخلات گیاهان دارویی با داروهای شیمیایی به انضمام
 موارد منع مصرف و عوارض گیاهان دارویی / مولفین فرحناز خلیقی
 سیگارودی، میترا نقی زاده، صغری جاروندی؛ [به سفارش] پژوهشکده
 گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی. -- تهران : جهاد دانشگاهی، واحد
 شهید بهشتی، ۱۳۸۴.

۱۱، ۱۱۴ ص.: جدول.

ISBN 964-979-015-4: ۱۲۰۰ ریال

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۱۱۲ - ۱۱۴.

نمایه.

۱. داروها -- اثر متقابل. ۲. گیاهان دارویی -- عوارض جانبی.
 الف. نقی زاده منظری، میترا. ب. جاروندی، صغری. ج. جهاد دانشگاهی.
 پژوهشکده و گیاهان دارویی. د. جهاد دانشگاهی. واحد شهید بهشتی.
 ه. عنوان.

۶۱۵/۷۰۴۵

۲۸/خ/۳۰۲ RM

۸۴-۲۵۶۱۴ م

کتابخانه ملی ایران

واحد شهید بهشتی

• نام کتاب :	راهنمای تداخلات گیاهان دارویی با داروهای شیمیایی
• مولفین :	دکتر فرحناز خلیقی سیگارودی - میترا نقی زاده - دکتر صغری جاروندی
• تیراژ :	۱۵۰۰ نسخه
• نوبت چاپ :	اول - ۱۳۸۴
• ناشر :	مرکز انتشارات جهاد دانشگاهی واحد شهید بهشتی
• قیمت :	۱۲۰۰ تومان

این کتاب به سفارش پژوهشکده گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی چاپ شده است.

شابک: ۹۶۴-۹۷۹-۰۱۵-۴ ISBN: 964-979-015-4

۱	مقدمه
۳	تشکر و قدردانی
۴	اختصارات
۵	فصل اول: مکانیسم تداخلات
۵	الف- تداخلات فارماکوگینتیکی
۵	۱- جذب
۶	۲- توزیع
۷	۳- متابولیسم
۸	۴- حذف
۸	ب- تداخلات فارماکودینامیکی
۹	فصل دوم: شواهد بالینی تداخل بین چند گیاه دارویی پرمصرف با داروهای شیمیایی
۱۰	الف- جینکو
۱۲	ب- علف چای
۱۴	ج- جین سنگ
۱۶	فصل سوم: جدول تداخلات گیاه - دارو
۶۲	ضمایم
۶۲	الف- موارد منع مصرف گیاهان در دوران بارداری
۶۷	ب- موارد منع مصرف گیاهان در دوران شیردهی
۶۸	ج- موارد منع مصرف گیاهان دارویی در بیماریهای مختلف
۷۴	د- عوارض جانبی گیاهان دارویی
۷۹	ه - آزمون های مورد بررسی در بیمارانی که گیاهان دارویی مصرف می کنند

۸۸	فهرست‌ها
۸۸	فهرست نام‌های مختلف گیاهان بر اساس نام لاتین
۹۶	فهرست نام‌های فارسی گیاهان
۹۹	فهرست ضمایم بر اساس نام لاتین گیاهان
۱۰۶	فهرست ضمایم بر اساس نام فارسی گیاهان
۱۱۱	منابع

مقدمه

هزاران سال است که ساکنین مناطق مختلف جهان، از گیاهان برای درمان بیماری‌ها و حفظ سلامتی استفاده می‌نمایند. بسیاری از داروهایی که امروزه تجویز می‌شوند از گیاهان مشتق شده‌اند. یک‌چهارم از داروهای مرسوم، که حدود ۱۲۰ داروی جدید نسخه شده را شامل می‌شوند، حاوی حداقل یک ترکیب فعال مشتق شده از گیاهان می‌باشند. داروهایی نظیر آسپرین، آتروپین، کدئین، مرفین، کلشی‌سین، دیگوکسین و آفدرین همگی منشأ گیاهی دارند.

به گزارش سازمان جهانی بهداشت، ۸۰ درصد جمعیت دنیا از درمان‌های گیاهی استفاده می‌نمایند. امروزه تعداد زیادی از بیماران به طور همزمان از چند دارو، گیاه و مکمل غذایی استفاده می‌نمایند. به موازات اثرات مفید حاصل از ترکیبات مختلف موجود در گیاهان، امکان بروز عوارض و تداخل ناشی از مصرف توأم فرآورده‌های مختلف گیاهی و شیمیایی نیز وجود دارد، که واضح است پیش‌بینی تمامی این تداخلات بسیار مشکل بوده و از طرف دیگر تصور عدم ایجاد تداخل نیز بی‌اساس می‌باشد.

برای حل این مشکل، شناخت مکانیسم تداخلات دارو-دارو و گیاه - دارو ضروری به نظر می‌رسد. شناخت این مکانیسم‌ها، باعث تشخیص تداخلات بالقوه می‌شود، که برای جلوگیری از بروز آنها باید تصمیم مناسبی اتخاذ نمود. باید توجه داشت که مصرف توأم فرآورده‌های گیاهی و داروهای شیمیایی همیشه باعث تداخل بالینی گیاه - دارو نمی‌شود، هرچند که نمی‌توان وجود بالقوه آن را انکار نمود.

علاوه بر آن منظور از واژه تداخل، همیشه به معنای تداخلات مضر نمی‌باشد، بلکه در برخی موارد، تداخلات مفیدی که در اثر مصرف چند فرآورده دارویی مختلف اعم از گیاهی و شیمیایی نیز ممکن است بروز نماید، می‌تواند مدنظر قرار گیرد.

بنابراین هم برای پیشگیری از بروز تداخلات مضر و هم برای استفاده مناسب از تداخلات مفید، داشتن آگاهی کافی نسبت به احتمال بروز هر یک از این تداخلات، ضروری به نظر می‌رسد.

در فصل اول کتاب حاضر، اشاره مختصری به مکانیسم‌های مختلف تداخلات شده و در فصول بعدی به تفصیل به شرح تداخلاتی که از گیاهان مختلف در منابع گوناگون آمده است، پرداخته می‌شود. در بخش ضمایم نیز موارد منع مصرف گیاهان دارویی در دوران بارداری و شیردهی و بیماری‌های مختلف، همچنین عوارض جانبی گیاهان دارویی و آزمون‌هایی که باید در بیمارانی که گیاهان دارویی مصرف می‌کنند مورد بررسی قرار گیرند، به صورت جداولی ارائه می‌شوند.